

SALUTACIÓ DE L'ALCALDE

Les festes de nou, marquen l'abans i el després de l'any. Enguany, no obstant, serem l'Ajuntament els encarregats de dur endavant les festes patronals. Això no deixa de ser una notícia que no es deuria de donar. Crec que durant molts anys, per part de les diferents comissions de festes, s'han pogut desenvolupar unes festes plenes d'actes per a les diferents edats, amb més o menys continguts i amb més o menys encerts; però sempre amb la dinàmica i voluntat d'intentar fer les millors festes per a tots els forcallans. Així enguany, després d'analitzar la situació i les possibilitats econòmiques, s'ha decidit fer unes festes amb continguts per a tots els públics, però amb la realitat econòmica de no poder fer determinades coses, al no contar amb aportacions econòmiques prèvies per la realització d'orquestrades, loteria, etc. Hem decidit acurtar les festes patronals pròpiament; si bé és cert que la implicació de més gent i entitats han fet que contem amb més activitats fora del que seria pròpiament les festes patronals.

S'ha parlat molt de com i qui deuria de formar part de la comissió i organització de les festes patronals, de si es deu ser o no obligatori pertànyer a la Comissió; si les colles es deuen o no de tancar a una determinada hora, etc. En definitiva, crec que tots volem les millors festes dins de les possibilitats econòmiques que cada any puguem tindre, no obstant, hem de fer una reflexió amb serenitat. Obligar a una persona "que no vullgue" formar part d'una comissió, suposa imposar i no crec que siga la millor opció. Si crec que tots en major o menor mesura deurien de formar part al llarg de la seua vida de la Comissió o d'entitats que organitzen alguna cosa pel poble. Però això passa per la voluntat de cada un, de la implicació o no, de formar part i col·laborar en millorar de manera activa el nostre poble, com per exemple amb la participació en la Comissió. Per això fer una crida a la participació per poder formar una Comissió de festes.

Els pobles d'interior, ni en este tema ni en altres, podem baixar els braços. En el cas de Forcall, com a quasi el 100 % de pobles d'interior de Castelló, l'abandonament supramunicipal en polítiques actives d'ocupació des de fa anys, ha fet que les dades d'any en any, siguen de descens de població. Les últimes dades del INE així ho certifiquen. Apostes en creació d'ocupació directa com l'ampliació de la residència o projectes com la biomassa deuen ser prioritàries. No obstant, les aportacions municipals encara que es dediquen majoritàriament a estos projectes, no són suficients i hem d'exigir major aportacions per part de les entitats supramunicipals. Per la banda de l'Ajuntament som conscients de que altres projectes es queden de moment sense poder executar degut a que totes les aportacions econòmiques que tenim i podem destinar les anem centralitzant en la residència, on les obres d'estes primeres fases estan apunt de finalitzar i quedarà pendent, el poder trobar noves ajudes i finançament per tal de poder continuar amb el projecte. L'any passat es va poder contar amb les donacions que es van replegar i es continuen aportant. El sopar del bou va suposar 4.860 € d'ingressos. Actualment en el comte les donacions suposen 7.155 €. Gràcies a tots per col·laborar en les diferents iniciatives que s'han dut a terme. Suposa una quantitat important a sumar a noves ajudes per a altres llicitacions d'obra que es faran en breu.

Tots els forcallans hem de ser conscients que la implicació i col·laboració de tots és necessària per al nostre futur com a poble a tots els nivells, des de les festes, fins i més important, iniciatives econòmiques d'ocupació al nostre poble. En les nostres mans està. Ara gaudiu les festes.

Bones festes forcallans!

L'alcalde: Santi Pérez Peñarroya

Foto Paco Chervet

SALUTACIÓ DES DE LA PARRÒQUIA

Un altre any, ens trobem, amb il·lusió per viure les nostres festes patronals en honor de la Mare de Deu de la Consolació, San Victor, i els beats forcallans. Cosses anem fent, som poble menut, però un poble viu, que es te que mirar a si mateix i viure amb gran profunditat la seva vida.

Al escriure aquesta salutació voldria donar-li una mirada cristiana a tot el que fem. Per descobrir en cada petit detall la intenció que el Senyor vol.

Poques cosses ens fan falta: Només il·lusió en caminar per descobrir el camí de Jesús de Nazaret. Mai pensar que el seu missatge es una utopia. Una vegada descobert des de la llibertat sabem que allibera, dona vida, i ens fa comprometre (a entrar en el corro per invitar amb la nostra alegria als nostres germans) a construir un mon per damunt de les ideologies que moltes vegades ens enceguen. Aquestes poques cosses que necessitem es viure amb senzillesa, amb la gent senzilla, amb una paraula i mirada sincera en la vida per fer feliç al altre.

Estem prop d'iniciar l'Any Sant de la misericòrdia convocat per el Papa Francisco (comença el 8 de desembre, dia de la Immaculada, i en el 50é aniversari de la Cloenda del Concili Vaticà II). Que aquestes festes patronals siguin el preludi de mirar amb ulls misericordiosos a tots els nostres germans.

BONES FESTES!

Mossen Juan José

Foto Merçe Barreda

FESTES PATRONALS EN HONOR A LA MARE DE DÉU DE LA CONSOLACIÓ I SANT VÍCTOR MÀRTIR

Divendres, 21 d'agost

20:30 : Inici de festes amb la batucada "Sambalea".

00:00: Discomòbil DML.

Dissabte, 22 d'agost

11:50 Encierro infantil organitzat per la Colla La Moguda, eixida des del C/ Sant Vicent.

Els xiquets han de portar samarreta blanca, l'organització facilita mocador i el diari.

13:00 Toc d'Ave Maria i Volteig General de Campanes.

17:00 Bous de carrer a la Plaça Major, ramaderia Hnos Colomer.

20:00 Eixida de la processó cap a l'ermita de la Patrona. Allí, darrer dia de la novena i rosari de les torxes fins l'església parroquial, on es cantarà la Salve.

23:00 Bou embolat a la Plaça Major de la ramaderia del Pizarral.

00:30 Orquestra **Chaman** i discomòbil.

Diumenge, 23 d'agost

07:30 Ave Maria i volteig general de campanes.

08:00 Rosari de l'Aurora, seguidament Santa Missa.

11:00 Missa solemne concelebrada.

12:30 Cercavila que transcorrerà pels principals carrers del poble, amb danses i grups.

13:00 Volteig General de Campanes.

17:30 Vespres cantades en honor a la Mare de Déu de la Consolació, la nostra patrona.

18:00: Processó. En la Plaça Major, tradicional relació de l'àngel a càrrec de Lola Antequera.

21:00 Entrada de Sant Víctor des de l'ermita

Viernes, 21 de agosto

20:30 Inicio de fiestas con la batucada "Sambalea".

00:00 Discomovil DML.

Sábado, 22 de agosto

11:50 Encierro infantil organizado por la Colla La Moguda, salida desde la C/ Sant Vicent.

Los niños han de llevar camiseta blanca, la organización facilita el pañuelo y el periódico.

13:00 Toque del Ave Maria y Volteo General de Campanas.

17:00 Toros de calle en la Plaza Mayor, Ganadería Hnos Colomer.

20:00 Salida de la procesión hacia la ermita de la Patrona. Allí, último día de la novena y rosario de las antorchas hasta la iglesia parroquial, donde se cantará la Salve.

23:00 Toro embolado en la Plaza Mayor de la ganadería del Pizarral.

00:30 Orquesta **Chaman** y discomovil.

Domingo, 23 de agosto

07:30 Ave Maria y volteo general de campanas.

08:00 Rosario de la Aurora, seguidamente Santa Misa.

11:00 Misa solemne concelebrada.

12:30 Pasacalles que transcurrirá por las principales calles del pueblo, con danzas i grupos.

13:00 Volteo General de Campanas.

17:30 Vísperas cantadas en honor a la Virgen de la Consolación, nuestra patrona.

18:00 Procesión. En la Plaza Mayor, tradicional relación del ángel a cargo de Lola Antequera.

21:00 Entrada de Sant Víctor desde la ermita

de Sant Josep, commemorant l'arribada de les seues relíquies a Forcall. A la plaça Major Relació del soldat romà a càrrec de Rafa Carbó Sos. En l'església, cant de completes.
23:00 Nit de l'humor amb Monòlegs de Mario Milian i NikoVíctor de Rural Comedy.

Dilluns, 24 d'agost

07:30: Ave Maria i Volteig General de Campanes.
08:00 Rosari de l'Aurora, seguidament Santa Missa.
11:00 Missa solemne concelebrada.
12:30 Cercavila que transcorrerà pels principals carrers de la vila, amb danses i grups.
13:00 Ave Maria i Volteig General de Campanes.
17:30 Vespres cantades en honor de Sant Víctor, el nostre patró.
18:00 Processó amb la imatge del Sant i a la Plaça Major tradicional relació del soldat romà a càrrec de Jose Maria Moya.
22:00 "Ball rodat" a la Plaça Major
00:00 "Coetà" a la Plaça Major

Dimarts, 25 d'agost

11:00 Aniversari en sufragi dels forcallans difunts.
17:00 Bous de carrer a la Plaça Major de la ramaderia Hnos Bellés.
18:00 Inauguració del casal del vi i la cervesa, a càrrec de la Confraria de Sant Antoni.
23:00 Bou embolat a la Plaça Major de la ramaderia Hermanos Belles
00:00 Festa dels 80 i 90 amb DJS Locals, vine vestit de l'època!!!

Dimecres, 26 d'agost

11:00 Parc infantil al pavelló de festes, patrocinat per la Diputació Provincial.
12:00 XVII concentració de paelles a la Plaça Major.
16:30 Concurs de guinyot amb premis patrocinats pel Bar Els Ports.
19:30 Missa i Novena en honor a Sant Víctor.
21:30 Sopar de pa i porta a la Plaça Major.
23:30 Duo **Mas Músic** a la Plaça Major

de San José, conmemorando la llegada de sus reliquias a Forcall. En la plaza Mayor Relación del soldado romano a cargo de Rafa Carbó Sos. En la iglesia, canto de completas.
23:00 Noche de humor con Monólogos de Mario Milian y NikoVíctor de Rural Comedy.

Lunes, 24 de agosto

07:30 Ave Maria y Volteo General de Campanas.
08:00 Rosario de la Aurora, seguidamente Santa Misa.
11:00 Misa solemne concelebrada.
12:30 Pasacalles que transcurrirá por las principales calles de la vila, con danzas y grupos.
13:00 Ave Maria y Volteo General de Campanas.
17:30 Vísperas cantadas en honor de San Víctor, nuestro patrón.
18:00 Procesión con la imagen del Santo y a la Plaza Mayor tradicional relación del soldado romano a cargo de Jose Maria Moya.
22:00 "Ball rodat" en la plaza Mayor
00:00 "Coetà" en la Plaza Mayor

Martes, 25 de agosto

11:00 Aniversario en sufragio de los forcallanos difuntos.
17:00 Toros de calle en la Plaza Mayor de la ganadería Hnos Bellés
18:00 Inauguración del casal del vino y la cerveza a cargo de la Cofradía de Sant Antoni.
23:00 Toro embolado en la Plaza Mayor de la ganadería Hnos Bellés.
00:00 Fiesta de los 80 y 90 con DJS Locales, ven vestido de la época!!!

Miercoles, 26 de agosto

11:00 Parque infantil al pabellón de fiestas patrocinado por la Diputación Provincial de Castellón.
12:00 XVII concentración de paellas en la Plaza Mayor.
16:30 Concurso de guiñote con premios patrocinados por el Bar Els Ports.
19:30 Misa y Novena en honor a San Víctor.
21:30 Cena de sobaquillo a la Plaza Mayor.
23:30 Duo **Mas Music** a la Plaza Mayor.

Foto Irene Bordas de la Vega

ACTIVITATS ORGANITZADES

PER ENTITATS I COL·LABORADORS

Dijous, 27 d'agost

16:30 Concurs de botifarra amb premis patrocinats pel Bar Ca Costa.

18:00 Casal del Vi a càrrec de la Confraria.

21:30 Sopar de germanor a la Plaça Major, vi i olives a càrrec de la Confraria de Sant Antoni.

Divendres, 28 d'agost "dia dels jubilats"

11:00 Solemne Missa en Honor del Jubilat acompanyada per la rondalla de Morella, a continuació recorrerà els carrers de la localitat per visitar la Residència de la Tercera Edat

14:00 Dinar de germanor en el pavelló de festes. Després de dinar ball amb un duo. Entrega de trofeus del campionat de guinyot dels jubilats patrocinat per Polo y Conesa. La Junta desitja que tots els socis puguin gaudir d'estos actes.

17:00 Vaquilles de la Ramaderia de Hnos Bellés.

23:00 Bou embolat de la Ramaderia de Hnos Bellés.

Dissabte, 29 d'agost: "Dia de la Peña Taurina Cornupetes"

10:30 Esmorzar socis Peña Taurina.

12:00 Solta de vaquetes a la Plaça Major.

14:00 Dinar de germanor dels socis de la penya Taurina

17:30 Prova de 3 erals de cuartero de la ramaderia Hnos Colomer

18:00 Prova de bous en la Plaça Major, Ramaderia Madroñiz i Ramaderia Jose Garcia Guillen

20:30 Sopar dels socis de la Peña Taurina en la Plaça Major.

22:30 Dos bous embolats en la Plaça Major "Victorioso" y "Picardias" de les Ramaderies Madroñiz i Jose Garcia Guillen.

24:00 Orquestra **Kilomero Zero** en la Plaça Major, gratuïta.

Jueves, 27 de agost

16:30 Concurso de botifarra con premios patrocinados por el Bar Ca Costa.

18:00 Casal del Vino a cargo de la Cofradia.

21:30 Cena de hermandad a la Plaza Mayor, vino y aceitunas a cargo de la Cofradia de San Antonio.

Viernes, 28 d'agost "día de los jubilados"

11:00 Solemne Misa en Honor de los Jubilados acompañada por la rondalla de Morella, a continuación recorrerá las calles de la localidad para visitar la Residencia de la Tercera Edad.

14:00 Comida de hermandad en el pabellón de fiestas. Después de comer baile con un duo. Entrega de trofeos del campeonato de guñote de los jubilados patrocinado por Polo y Conesa.

La Junta desea que todos los socios puedan disfrutar de estos actos.

17:00 Vaquillas de la Ganadería de Hnos Bellés.

23:00 Toro embolado de la Ganadería de Hnos Bellés.

Sábado, 29 de agosto: "Día de la Peña Taurina Cornupetes"

10:30 Almuerzo de socios Peña Taurina.

12:00 Suelta de vaquillas en la Plaza Mayor.

14:00 Comida de hermandad de los socios de la Peña Taurina.

17:30 Prueba de 3 erales de cuartero de la ganadería Hnos Colomer

18:00 Prueba de toros en la Plaza Mayor, Ganadería Madroñiz y Ganadería Jose Garcia Guillen

20:30 Cena de los socios de la Peña Taurina en la Plaza Mayor.

22:30 Dos toros embolados "Victorioso" y "Picardias" de las Ganaderías Madroñiz y Jose Garcia Guillen.

24:00 Orquesta **Kilomero Zero** en la Plaza Mayor, gratuita.

NOVES INSCRIPCIONS IBÈRIQUES I ROMANES DE LESERA (LA MOLETA DELS FRARES, FORCALL-CASTELLÓ).

Ferran Arasa i Gil

Este article apareix publicat íntegre en la Revista SAGVNTVM. 46,2014:219-223

En les campanyes d'excavacions realitzades a la ciutat romana de Lesera entre els anys 2001 i 2009 i en prospeccions superficials es van trobar diverses peces que presenten grafit.

INSCRIPCIONS IBÈRIQUES

La troballa de grafit ibèrics sobre ceràmica al jaciment es coneix des de la publicació de Fletcher d'un fragment de vora de TSH trobat en superfície en una de les prospeccions prèvies a l'excavació de 1960. Es tracta d'un grafit postcoccio incomplet, on la fractura afecta al principi de text i l'extrem inferior dels quatre signes conservats, dels quals al primer li falta la part superior esquerra:---) *rabau*. Per la producció sobre la qual apareix ha de datar-se en un moment avançat de la segona meitat del s.I dE, de manera que es tracta d'un dels casos més tardans dús del signari ibèric. En l'excavació de 1960, al sondeig obert en la *domus* situada a l'extrem nord de la plataforma superior, Pla va trobar un *pondus* de teler que tenia una aspa incisa en la cara superior, que pot interpretar-se com el signe *ta*.

Grafit procedent d'una troballa superficial (figura nº 1).

Va ser trobada en superfície per J. Carbó Pallarés, col·laborador en les excavacions, el 8 de setembre de 2007 a l'extrem nord de la plataforma superior, a prop de l'esmentada *domus*, que la va donar a l'Ajuntament de Forcall per a la seua Col·lecció Museogràfica. És de pedra calcària, té forma arrodonida i les seues cares no estan polides. Les seues dimensions són 16,1-14,7 mm d'amplària i 4,2 mm de grossària. En una de les seues cares es distingeixen diverses línies incises molt superficialment amb traços molt fins i un poc desgastats. D'altra banda, poc menys de la meitat dreta de la pedra presenta una major porositat i desgast, potser per haver estat exposada a diferents condicions de conservació. En el costat esquerre es reconeix clarament el grafema ibèric *i*, mentre que a la dreta es veuen algunes línies molt fines i superficials que poden correspondre a un o més signes que no es poden reconèixer amb seguretat. La posició del primer en un lateral s'adiu amb la presència d'almenys un segon grafema a continuació. A la dreta i un poc desplaçats cap avall en relació amb l'anterior s'hi distingeixen dos traços que formen una *V* i sembla que es prolonguen en esta direcció, però sense que permeten identificar clarament un signe. Altres traços més curts que poden ser naturals fan més confusa la lectura; fins i tot podria distingir-se la traça

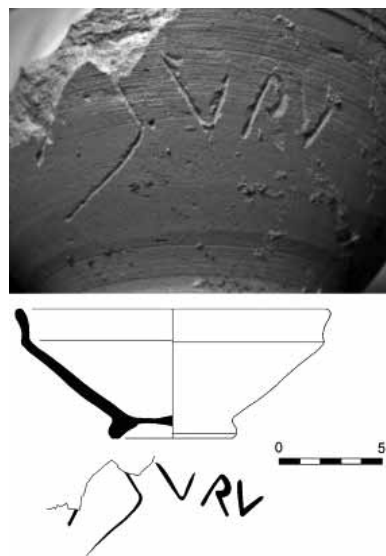

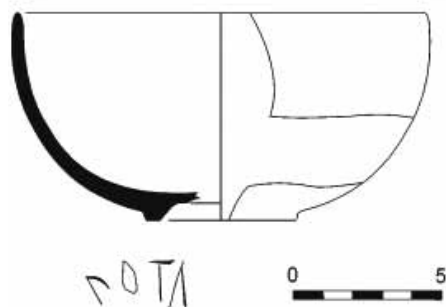
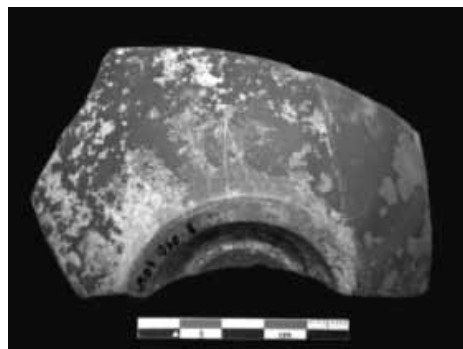
d'una *a* que formaria nexa amb el primer grafema. Tanmateix, si considerem l'aspa parcialment conservada com la traça més segura d'un signe, les dues opcions més probables són que es tracte de *ta* o *be*. D'esta manera tindriem una seqüència bisil·làbica formada per un primer signe vocàlic i un segon de sil·làbic. En la primera hipòtesi de lectura, *ita* apareix en el lèxic ibèric en tres ocasions (Silgo 1994: Azaila, la Punta de la Vall d'Uixó i Osseja). La possible presència d'un nexa *ia* que formaria la seqüència *iaita* també està documentada a la Punta de la Vall d'Uixó i al Pico de los Ajos. Però el fet que l'encreuament dels dos traços estiga situat prou cap avall, quasi en la base de la *i*, sembla que s'adequa més amb el grafema *be*, la part superior del qual podria haver-se esborrat. En este sentit, cal destacar que el segment ibe formar part d'un element antroponòmic: *ibes* amb presència a Lliria, Alcoi i el Cigarralejo i *ibeis* a Ènguera.

INSCRIPCIONS LLATINES

Les inscripcions incises en alfabet llatí eren conegudes a La Moleta des que es va donar a conèixer el jaciment l'any 1876, quan van començar a trobar-se tésseres amb breus textos que majoritàriament van passar a formar part de la col·lecció arqueològica de la família dels propietaris amb un notable grups d'entalles. Posteriorment, en el sondeig que Pla va realitzar l'any 1960 a l'esmentada *domus* va trobar un pivot d'àmfora Dr. 2-4 amb un grafit precocció en posició invertida que possiblement correspon a un nom abreviat: *Op(---)* i una téssera de pedra amb el numeral XXV; i en el tercer sondeig obert a l'extrem N de la plataforma inferior va trobar dos fragments de TSH amb esgrafiats incomplets. Algunes de les troballes que ací presentem provenen també de l'esmentada *domus*, que va ser totalment excavada en les campanyes realitzades entre 2001 i 2005, i la darrera es va trobar en un dels sondeigs oberts en la zona on se suposa podia estar emplaçat el fòrum del municipi, en la terrassa central del sector NE de la plataforma inferior, a prop del tercer sondeig de Pla.

Figura nº 2: Text incís sobre la superfície exterior d'un bol (*catinus/catillus*) de ceràmica comuna de cocció oxidant trobat en la campanya del 2003 de les excavacions de la citada *domus*. Presenta una carena marcada en el terç superior del cos que el separa de la vora cònca, amb el llavi sense diferenciar, i pertany al tipus IV.3.1.3, amb capacitat per a una *hemina*, que data del període flavi. Les seues dimensions són 15,5 cm de diàmetre i 16,5 cm de altura. Va aparèixer a la UE 1037, e ls materials més recents de la qual poden datar-se cap al final del s.I dE. El grafit es troba incomplet en el seu inici i s'hi poden llegir tres lletres corresponents a la terminació *-uru*; davant es veuen dos traços que poden correspondre a altres dues lletres, dels quals el segon i més complet deu ser una *S*, mentre que del primer (que normalment hauria de ser una vocal) només es veu l'extrem inferior inclinat de dreta a esquerra, de manera que la seua lectura sembla *(---)+suru*, que possiblement és la terminació d'un nom personal en ablatiu, quelcom no molt freqüent en esta mena d'epígrafs. Quant a l'onomàstica, el cognom *Surus* és molt freqüent per tot l'Imperi i està documentat en sis ocasions a Hispània, una de les quals a *Saguntum* en el nom d'un *ostiarius*. Tanmateix, la presència d'un altre signe davant de la *S* fa pensar que es tracta d'un altre nom amb esta mateixa terminació, que podria ser *Casurus*, documentat a les Gàl·lies o Visurus, a Verona el fet que el primer signe es trobe tan incomplet impedeix decidir-se per alguna d'estes opcions.

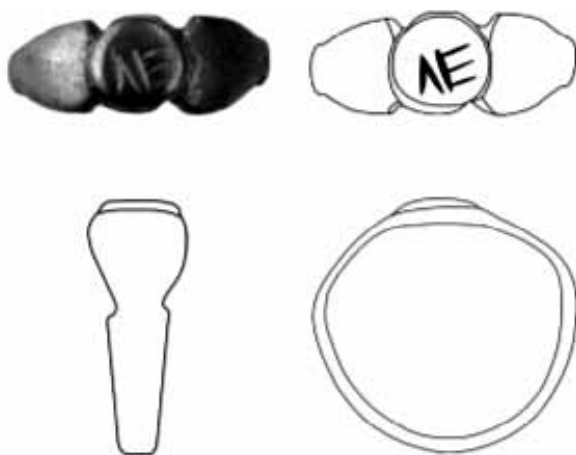

coneixement avançat de l'ús del llatí.

Figura nº 4. Anell de plata amb xató circular trobat en la campanya de 2005 a la UE 1037 del sondeig 1 de la trinxera oberta a la zona central del sector nord de la terrassa central. Es tracta d'una UE de sedimentació situada per davall del nivell agrícola, amb materials majoritàriament romans. Dimensions màximes: 17,2 mm de diàmetre exterior, 14,9 mm de diàmetre interior, 6 mm d'amplària màxima i 1,4 mm de grossària; el xató té 5,6 mm d'amplària i 1,7 mm de grossària. El reduït diàmetre inferior fa pensar que estava destinat a un infant. L'anell es fa més ample cap a la part superior per tal

d'abraçar el xató, que queda a major altura i diferenciat mitjançant una motlura. Pertany al tipus 3 que Guiraud va establir entre els anells gal·lo-romans, que es caracteritza justament perquè el xató es troba més alt que la línia de l'anell; s'aproxima al tipus 3c, encara que no és exactament igual. Segons esta autora, el tipus 3 apareix en la segona meitat del s.II i es desenvolupa durant la major part del III. Presenta dues lletres incises, AE, que poden llegir-se sense dificultat i deuen correspondre a les inicials del nom del propietari o propietària. Les inscripcions que apareixen sobre els anells corresponen normalment als noms dels seus portadors, en ocasions acompanyats d'altres expressions. Així, doncs, deu tractar-se del cognom del/la portador/a que per estar abreviat deixa obertes diverses possibilitats, de les quals la més normal seria *Aemilianus/-a* que en la forma femenina trobem a la població castellonenca de l'Alcora sobre un epígraf funerari.

Figura nº 3. Part d'un bol hemisfèric de TSH de la forma 8 de les produccions de *Tritium Magallum* que es va trobar en les excavacions de la mateixa domus, també a la campanya de 2003, a la UE 1050 de l'habitació 4, que és un paquet d'enderrocs que segella la tercera fase constructiva que pot datar-se en la primera meitat del s.II dE. Està format per dos fragments que encaixen i corresponen a la part inferior de la paret i la base. El text es troba incís en la part inferior de la paret, al voltant de la base, està sencer i consta de quatre lletres ben conservades que poden llegir-se sense dificultat: *Pota*. Sobre el supòsit més usual que es tracte d'una marca de propietat, la primera opció és el propi cognom *Pota* fins ara no documentat en les províncies hispàniques, però sí en algun cas a Àfrica. Tanmateix, no pot descartar-se la possibilitat que estiga abreviat i es tracte d'un cognom d'origen grec de la família de *Potamius*, que trobem en algun cas a la península. Fóra més estrany que es tractara del present imperatiu del verb *poto* (beure), amb la traducció de "Beu", que seria acord amb la seua presència en una copa, però que suposaria un

DOS IMÁGENES CURIOSAS DE LA PATRONA

Carmen Ferrer.

En la década de los 50 el padre Pedro Mampel unía a su cariño por los temas forcallanos el interés por las novedades técnicas del momento en medios audiovisuales. Así, según la revista "Bisgargis, en las Fiestas de 1957 grabó la música tradicional de la procesión. En la siguiente reunión de Colonia mientras Ricardo Polo pasaba un vídeo de las Fiestas se escuchó la dolzaina y el tamboril. La emoción de los presentes fue inenarrable. Gran devoto de la Consolación quiso tener una imagen representativa de la patrona de Forcall protegiendo a su pueblo. Así consiguió esta combinación donde la Virgen de la Consolación aparece con Forcall a sus pies y se descubre a la izquierda la cuesta de la ermita con sus característicos cipreses.

En 1873, al comenzar la tercera guerra carlista y en vista del cariz que tomaba la contienda se bajó la Virgen de la Consolación al pueblo. Al cabo de tres años, la imagen volvió a la ermita en medio de una gran celebración popular (1) y quedó ese día dedicado a la Consolación en su ermita. Se aprovechó pues el 1 de Abril de 1975, lunes de Pascua, para celebrar la consagración del altar mayor de la ermita.(2) Un sacerdote forcallano, el Bisgargis no menciona su nombre, había ofrecido el altar de piedra para poder celebrar la misa de cara a los filigreses. El pedestal y el altar que pesaban 800 kilos en total llegaron en tractor hasta el ermitorio y diez hombres coordinados por Felipe, maestro de la PPO la colocaron en posición. El pintor Molés decoró el retablo y Pepet, el pintor del pueblo, adecentó las paredes restantes.

La consagración del altar con el agua lustral, el óleo santo, el fuego que ardía en el centro y en los cuatro ángulos del altar, el incienso, así como la ceremonia de tapar el sepulcro de los santos mártires

**Ntra. Sra. de la Consolación
FORCALL**

Recuerdo de la Consagración del Altar mayor de
la Ermita
Lunes de Pascua de Resurrección, 1975

con dos huesecillos de San Victor, sacados del relicario de la iglesia parroquial previa autorización del obispo, fue concelebrada por varios sacerdotes de los cuales seis eran forcallanos. Mosen Marcos desde el púlpito explicó el significado de la ceremonia y mosen Manuel García hizo el sermón. Aunque la climatología no acompañó, porque hacía frío y cayó agua-nieve, se repartieron quinientos rollos entre los asistentes, lo que da una idea de la participación popular.(3). Se repartió la estampa conmemorativa con la imagen tradicional de "les Mare de Dèus trobades", para recordar la tan significativa celebración.

- 1.- Forcall Lugares, Gente, Historia. C. Ferrer, J. Sabater 1986
- 2.- Bisgargis. Año XIV nº 108 Marzo 1975
- 3.- Bisgargis . Año XIV nº 109 Abril 1975

ENTREVISTA A LA PATRONA DE FORCALL

LA MARE DE DÉU DE LA CONSOLACIÓ

José María

L'any 2013 al *Programa de Festes Patronals de Forcall* publicaven una entrevista que havia fet al nostre Patró Sant Víctor. Avui, després de dos anys, m'he decidit a fer el mateix amb la Patrona, la Mare de Déu de la Consolació.

El dia senyalat, m'alço de bon matí, arreplego la clau de l'Ermita, i al

recte, pel riu i la Font de l'Om, en un moment estic enfilant el sinuós i costerut camí de l'Ermita. Pujo nerviós i de pressa pensant en l'entrevista, però a mesura que m'apropo noto que vaig disminuint la marxa i accelerant-se el cor, i penso si no hauré estat massa atrevit o inconscient.

Ja estic a dalt i, amb un sospir, poso la clau al pany, espentejo la porta i... enlluernat pel sol ixent, en contrast amb la foscor de l'interior, no hi veig res. No sé si he posat els peus a terra o en un núvol però de cop han desaparegut tots els meus neguits i m'envaeix una pau que mai no havia sentit; m'hi trobo bé, ja em quedaria així per sempre. Però penso que la faena és la faena i que ara és hora de complir el meu deure. I mentre estic en estes cavil·lacions, sense saber com, em trobo preguntant-li...

Pregunta.- Per què el nom de Mare de Consolació?

Resposta.- El nom és molt antic, ja apareix a la Bíblia quan Déu demanava per boca d'Isaïes: "Consoleu, consoleu el meu poble...". També a les lletanies del rosari m'invoquen com a "Consol dels afligits". I sempre la paraula mare porta ja inclòs l'ofici de consoladora.

P.- Perdoni'm l'atreviment però... no s'avorrix aquí dalt tota sola?

R.- No cregues, veus aquella finestreta del fons de l'Ermita des d'on toqueu la campana? Per allí veig tot el poble i tota la gent de Forcall. I a més sempre hi ha algú que se'n recorda de mi.

Els més matiners quan van a caminar o pugen fins l'Ermita em saluden de lluny o quan passen pel davant camí de les Ombries o de la roca Migdia.

Uns altres venen rigorosament aquí durant nou dies seguits per a demanar-me alguna gràcia especial.

Molts que treballen al camp de tant en tant descansen i alcen la mirada cap a l'Ermita, que de tot arreu se veu.

I també les campanes del migdia, amb el toc de l'àngelus, els recorda el moment de l'encarnació del meu Fill.

El res del rosari i les tres avemaries per les nits encara ressonen en moltes cases.

I molts d'altres que eleven el seu pensament per a fer-me peticions privades que no podria revelar-te. Inclús hi ha algú que quan passa en cotxe per baix fa sonar el clàxon per a saludar-me. Jo li contesto agraïda.

Ja veus que no m'avorrisc i a més, de part meua, mai perd de vista cap forcallà per si algun em reclama o necessita la meua ajuda: és el meu ofici de Patrona.

P.- Li ha condicionat d'alguna manera el fet de ser dona?

R.- No especialment. I si d'alguna manera em condiciona és pel fet de ser mare i patrona que em fa sentir més atenta i comprensiva.

P.- Què li semblen les festes que li fem?

R.- Molt bé, molt contenta, són unes grans festes. I a pesar dels pocs habitants unes de les més completes que em dediquen.

P.- I dels actes que es fan en honor seu quin li agrada més?

R.- Tots m'agraden, no puc dir-te'n un, cadascun és especial.

Agraïsc molt la gent que durant nou dies deixa les seues coses i acudix al toc de **la Novena**.

També té molt de mèrit alçar-se de matí, en Festes, i anar pels carrers resant **el Rosari de l'Aurora**. I al final cantar **la Salve** amb tant d'entusiasme.

Em posa especialment contenta la gran quantitat de fills de Forcall que pugen a l'Ermita l'últim dia de la novena i passen a donar-me un bes mentre canten **els Goigs i l'Himne**; i després **el Rosari de les Antorxes** baixant amb els farolets encesos.

I sobretot **la Processó** tan lluada que em dediquen. Abans de sortir, mentre les mares s'afanen a vestir els xiquets, el capellans i alguns feligresos em canten **les Vespres** en honor meu. I tot seguit comença la brillant i multitudinària Processó amb les atxes, guions, banderes, llauradors, arquets, varetes, verges, gitanetes, dansants, la peanya amb la meua imatge,... I **la Relació a la Plaça**, que molt nerviós, em recita l'angelet: eixes boniques paraules que jo escolto amb tanta atenció.

Què més puc demanar, molts ho voldrien! Estic contenta, sóc la seua Patrona, i no puc deixar de ser la seua Mare de Consolació.

Foto José Ramón Gil

BASES CONCURS DE FOTOGRAFIA DIGITAL DE FORCALL.

Participació: Poden participar en el “Concurs de Fotografia digital de Forcall 2015” tots els fotògrafs aficionats o professionals interessats en el tema.

Temàtica: La temàtica està al voltant de Forcall, és requisit imprescindible que la fotografia estiga realitzada en qualsevol indret del terme municipal de Forcall

Presentació: Les obres han d'estar presentades en format paper en dimensions 20 x 30 cm i acompanyades per un Cd en format JPEG amb una resolució mínima de 150 ppp (697 x 973 píxels) o de 300 ppp (3008 x 2000 píxels). No han d'estar en cap tipus de suport, sols la fotografia. Cada participant pot presentar un màxim de tres fotografies.

Els Cd aniran acompanyats d'un pseudònim o títol, i en un sobre en el mateix pseudònim figurarà:

Nom i cognoms
Adreça
Telèfon o mail de contacte

Els treballs presentats no poden haver estat presentats en altres concursos.

L'Ajuntament de Forcall es reserva el dret a utilitzar i reproduir l'obra en catàleg, audiovisual o en els suports que considera oportuns, respectant sempre l'autoria de l'obra, tenint com a finalitat la difusió i promoció del patrimoni i la cultura local.

L'Ajuntament de Forcall declina qualsevol responsabilitat respecte a l'autenticitat de les dades facilitades pels participants

Enviament: Les obres poden ser presentades en persona a l'Ajuntament de Forcall o a l'Oficina Tourist Info, o bé enviades a

Concurs de Fotografia Digital de Forcall 2015.
Ajuntament de Forcall
Plaça Sant Miquel 6
12310. Forcall

Calendari

El període de recepció dels treballs serà fins el dia 13 de desembre de 2015.

El jurat es reunirà per a valorar les obres i seleccionarà el primer, segon i tercer premi.

El veredictes es farà públic en el taulell d'anuncis de l'Ajuntament de Forcall i en la pàgina web <http://www.forcall.es> l'últim cap de setmana de l'any.

Premis

1 premi: 300 €; 2 premi: 200 €; 3 premi. 100 € .

Cada participant només opta a un premi, que serà el de major reconeixement, quedant desqualificats de la resta de premis.

Totes les fotografies presentades passen a formar part del fons gràfic de l'Ajuntament i no es retornen als seus propietaris